

3

Zákon – Boží nástroj výchovy

Texty na tento týden

Dt 6,5; 31,9–27; Ř 3,19–23; Zj 12,17; 14,12; Mk 6,25–27; Žd 5,8

Základní verš

„Budeš milovat Hospodina, svého Boha, celým svým srdcem a celou svou duší a celou svou silou.“ (Dt 6,5)

Ve snaze varovat Galatské před zákonictvím Pavel napsal: „Kdyby tu byl zákon, který by mohl dát život, pak by vskutku spravedlnost byla ze zákona.“ (Ga 3,21) Pokud by nějaký zákon mohl „oživovat“, byl by to jistě Boží zákon. A přece Pavel upozorňuje na to, že nám hříšníkům ani Boží zákon nemůže dát život. Proč? „Ale podle Písma je všechno v zajetí hříchu, aby se zaslíbení, dané víře v Ježíše Krista, splnilo těm, kdo věří.“ (Ga 3,22)

Pokud však zákon nemůže dát hříšníkům život, jaký jiný význam má než ukázat, že potřebujeme milost? Má tedy zákon pouze negativní funkci, má nám jen ukazovat naše hříchy? Ne. Zákon nám také představuje, jaký je Boží ideál pro náš život, ke kterému máme díky jeho milosti směřovat jako zachránění lidé. Život, jaký žil Ježíš. Právě to má tvořit podstatu skutečné výchovy, která nás má vést a formovat k životu založenému na přijetí milosti, víře a vděčné poslušnosti Krista. Tento týden budeme přemýšlet o roli Božího zákona jako nástroje, který Bůh používá pro náš růst v křesťanské zkušenosti. Podíváme se, co nás zákon může naučit o víře, milosti a lásce našeho Boha k hříšnému lidstvu.

Budování společenství

- Podělte se ve skupině o to, co jste v posledním týdnu zažili. Jak vás tento prožitek ovlivnil ve vašem duchovním životě?
- Řekněte ostatním o situaci, kdy jste v poslední době vnímali výrazný projev Boží přítomnosti ve vašem životě. Vyjádřete veřejně Bohu své poděkování.

MILOVAT A BÁT SE BOHA

⁹I napsal Mojžíš tento zákon a předal jej kněžím, Léviocům, kteří nosili schránu Hospodinovy smlouvy, i všem izraelským starším. ¹⁰Mojžíš jim přikázal: „Každého sedmého roku, v roce určeném k promíjení dluhu, o slavnosti stánků, ¹¹až přijde celý Izrael, aby se ukázal před tváří Hospodina, tvého Boha, na místě, které vyvolí, budeš předčítat tento zákon před celým Izraelem, aby jej slyšeli. ¹²Shromáždí lid, muže i ženy a děti i hosta, který žije v tvých branách, aby slyšeli a učili se bát Hospodina, vašeho Boha, a bedlivě dodržovali všechna slova tohoto zákona. ¹³Těž jejich synové, kteří ho ještě neznají, ať poslouchají a uči se bát Hospodina, vašeho Boha, po všechny dny, co budete žít v zemi, do níž přejdete přes Jordán, abyste ji obsadili.“ (Dt 31,9–13)

Osobní studium

Deuteronomium obsahuje poslední Mojžíšova slova adresovaná nové generaci Izraele, která měla konečně překročit hranice zaslíbené země. Než se tak stane, má pro ně velmi jasné poselství a pokyny.

Jak v úvodních verších rozumíš výrazu „bát se Hospodina“?

Způsob, jakým Bůh předal Izraelcům svůj zákon, sledoval určitý záměr. Udělal vše pro to, aby na jeho zákony nikdy nezapomněli. Bůh se tu projevil jako moudrý a trpělivý pedagog. Učí, opakuje, posílá proroky a své služebníky, aby lidem předali to, co jim chce říct. Dělal to neustále a opakovaně. Mnohé knihy Staré smlouvy jsou vlastně popisem Boží snahy naučit svůj lid žít správným způsobem.

V uvedeném textu si všimni, jak Mojžíš zdůrazňuje potřebu učit zákon budoucí generace. Mojžíš to popisuje jako dvoustupňový proces. Děti mají nejprve poslouchat zákon a pak se mají „učit se bát Hospodina“ (Dt 31,13).

Nejprve budou poslouchat a pak se budou učit bát se Boha. To znamená, že bázeň

není přirozeným důsledkem poznání zákona. Bát se Boha se musejí teprve naučit. Mojžíš naznačuje, že přechod od poznání k bázni je určitý proces, ne bezprostřední vztah příčiny a následku.

Co znamená „bát se Boha“? Lidé přece dostali příkaz: „Budeš milovat Hospodina, svého Boha, celým svým srdcem a celou svou duší a celou svou silou.“ (Dt 6,5) Mohli bychom to přirovnat k tomu, když dítě miluje svého laskavého rodiče a zároveň ho respektuje a má k němu úctu. Milující rodič svému dítěti prokazuje lásku a péči i tím, že jasně formuluje své požadavky a bere je vážně. Pokud máme takového rodiče, pak pokud uděláme něco špatného, ponese následky svého provinění. Ano, Boha můžeme (a máme) milovat a zároveň se ho máme bát.

Nejsou to protichůdné pocity. Čím lépe Boha známe, tím více ho milujeme pro jeho dobrotu. A zároveň, čím lépe Boha známe, tím před ním máme větší respekt (bázeň), protože vidíme, jaký je svatý a spravedlivý, a jak hříšní a nespravedliví jsme my v porovnání s ním. Je to jen jeho milost – nezasloužená přízeň – že nás nezavrhl.

Aplikace

Jak rozumíš tomu, že Boha máme milovat a zároveň se ho bát? Opravdu se něco takového dá naučit? Neměla by láska či úcta být něčím přirozeným, k čemu bychom se neměli nutit?

ZÁKON – SVĚDEK PROTI VÁM

²⁴Když Mojžíš dokončil zápis slov tohoto zákona do knihy, ²⁵přikázal lévijcům nosícím schránu Hospodinovy smlouvy: ²⁶„Vezměte knihu tohoto zákona a uložte ji po straně schrány smlouvy Hospodina, vašeho Boha. Tam bude proti tobě svědkem.“ ²⁷Vždyť já znám tvou vzdorovitost a tvou tvrdou šíji: Hle, už dnes, kdy ještě mezi vámi žiji, vzdorujete Hospodinu; tím spíše po mé smrti!“ (Dt 31,24–27)

¹⁹Víme, že co zákon říká, říká těm, kdo jsou pod zákonem, aby byla umlčena každá ústa a aby celý svět byl před Bohem usvědčen z viny. ²⁰Vždyť ze skutků zákona „nebude před ním nikdo ospravedlněn“, neboť ze zákona pochází poznání hříchu. ²¹Nyní však je zjevena Boží spravedlnost bez zákona, dosvědčovaná zákonem i proroky, ²²Boží spravedlnost skrze víru v Ježíše Krista pro všechny, kdo věří. ²³Není totiž rozdílu: ²³všichni zhřešili a jsou daleko od Boží slávy. (Ř 3,19–23)

Osobní studium

Mojžíš ví, že brzy zemře, a dobře ví, co se stane po jeho odchodu. Ví, že po jeho smrti Izraelci překročí hranice zaslíbeného Kenaanu. Ví i to, že jakmile dosáhnou svůj dlouho očekávaný a vytoužený cíl, budou znovu zpupní a tvrdohlaví.

Přečti si Dt 31,14–27. Jaké přípravy dělá Mojžíš před svou smrtí? Jaké jsou jeho největší obavy a jak je řeší?

Mojžíšova řeč nám možná připomíná slova učitele, který se připravuje na to, že ho někdo brzy nahradí. Ví, že se žáci i v jeho přítomnosti nechovali dobře, a proto není daleko od pravdy, když předpokládá, že budou neposlušní i během jeho nepřítomnosti. Proto dává pokyn lévijcům, nosícím schránu Hospodinovy smlouvy, aby umístili knihu zákona „po straně schrány“, aby „byla

svědkem“. Mojžíš nepřenáší vyučovací plán na svého nástupce. Obrací jejich pozornost na „svědka“. Mojžíš mluví o knize zákona, jako kdyby to byla živá bytost a měla autoritu kárat lidi.

Přemýšlej o zákonu jako o „svědkovi“ proti nám. Jak rozumíš této myšlence ve světle Nového zákona? Jak nám v úvodních verších zákon připomíná, že potřebujeme milost?

Bůh přikazuje Mojžíšovi, aby napsal píseň, a říká mu její slova. Mojžíš ji pak musí naučit všechny Izraelce. Bůh chce: „aby byla tato píseň mým svědkem proti synům Izraele“ (Dt 31,19). Znovu vidíme, jak Bůh oživuje své příkazy. Poselství zformované do písně se snadněji předává a šíří. A když je píseň svědkem, má schopnost dovést lidi k tomu, aby se na sebe upřímně podívali a pochopili, co jim vlastně chce říct.

Aplikace

Každý z nás se pravděpodobně snaží poslouchat Boží zákon, jak nejlépe je schopen to zvládnout. Jakým způsobem se tedy z Božího zákona stává „svědek proti“ nám? Neměl by být Boží dar spíše požehnáním „pro nás“? Co nás tento svědek učí o potřebě evangelia v našem životě?

ABY SE TI DAŘILO

⁷Jen buď rozhodný a velmi udatný, bedlivě plň vše, co je v zákoně, který ti přikázal Mojžíš, můj služebník. Neodchyluj se od něho napravo ani nalevo; tak budeš jednat prozíravě všude, kam půjdeš. ⁸Kniha tohoto zákona ať se nevzdálí od tvých úst. Rozjímej nad ním ve dne v noci, abys mohl bedlivě plnit vše, co je v něm zapsáno. Potom tě bude na tvé cestě provázet zdar, potom budeš jednat prozíravě. (Joz 1,7.8)

¹⁰Kdo by totiž zachoval celý zákon, a jen v jednom přikázání klopýtl, provinil se proti všem.

¹¹Vždyť ten, kdo řekl: „Nezizoložíš,“ řekl také: „Nezabiješ.“ Jestliže nezizoložíš, ale zabiješ, přestupuješ zákon. ¹²Mluvte a jednejte jako ti, kteří mají být souzeni zákonem svobody. (Jk 2,10–12)

Osobní studium

V celé Bibli se setkáváme s tím, jaké důsledky má poznání – a zachovávání – Božího zákona.

Co řekl v úvodních verších Hospodin Jozuovi? Jak se tyto principy vztahují na nás dnes?

Před vstupem do Kenaanu řekl Bůh Jozuovi: „Jen buď rozhodný a velmi udatný, bedlivě plň vše, co je v zákoně, který ti přikázal Mojžíš, můj služebník. Neodchyluj se od něho napravo ani nalevo; tak budeš jednat prozíravě všude, kam půjdeš.“ (Joz 1,7)

Představa úspěchu jako vedlejšího produktu poslušnosti se nám může jevit v rozporu s tím, jak se chápe úspěch v dnešním světě. Mnozí jsou dnes přesvědčeni, že znakem úspěchu je inovace, kreativita a samostatnost. Chcete-li uspět v nějakém odvětví, často to vyžaduje mimořádný talent a odvažovat se riskovat.

V Božích očích však úspěch vyžaduje jiný seznam vlastností.

Přečti si Zj 12,17; Zj 14,12; Ř 1,5; Ř 16,26; Jk 2,10–12. Co nám tyto texty říkají o poslušnosti Božího zákona? Proč je důležité, abychom dodržovali Boží zákon, i když jeho dodržováním nejsme spaseni?

Starý zákon, Nový zákon, Stará smlouva, Nová smlouva – na tom nezáleží. Jako křesťané, kteří věří Bibli, jsme povoláni brát vážně a poslouchat Boží zákon. Hřích jako porušení zákona přináší bolest, utrpení a věčnou smrt. Kdo s tím nemá vlastní zkušenost nebo neviděl u druhých důsledky hříchu, tedy porušení Božího zákona? Starověký Izrael by prosperoval, kdyby poslouchal Boží zákon (ačkoli milost potřeboval stejně jako my). Ani dnes to není jinak. Proto součástí křesťanského vzdělávání a výchovy je zachovávání Božího zákona. Zákon je důležitou součástí toho, co znamená žít vírou, důvěřovat Boží milosti.

Aplikace

Jaká je tvá osobní zkušenost s následky hříchu? Naučil ses něco, o co by ses rád podělil s ostatními, aby se třeba nedopustili stejných chyb? Lituješ v životě více toho, že jsi udělal něco špatně, nebo důsledků, které to přineslo?

KDYŽ DVA DĚLAJÍ TOTÉŽ...

²⁰Tak to učinil Chizkijáš v celém Judsku. Činil, co bylo dobré, správné a pravdivé před Hospodinem, jeho Bohem. ²¹Při celém díle, které začal pro službu v domě Božím a pro zákon a přikázání, dotazoval se svého Boha; činil je celým svým srdcem a dílo se mu dařilo. (2Pa 31,20.21)

²³Namáhal jsem se usilovněji, ve vězení jsem byl vícekrát, ran jsem užil do sytosti, smrti jsem často hleděl do tváře. ²⁴Od Židů jsem byl pětkrát odsouzen ke čtyřiceti ranám bez jedné, ²⁵tříkrát jsem byl trestán holí, jednou jsem byl kamenován, třikrát jsem s lodí ztroskotal, noc a den jsem jako trosečník strávil na širém moři.

²⁸A nadto ještě na mne denně doléhá starost o všechny církve. ²⁹Je někdo slabý, abych já nebyl slabý spolu s ním? Propadá někdo pokušení, abych já se tím netrápil? (2K 11,23–25.28.29)

Osobní studium

Respektování principů, které nám představuje Boží zákon, může člověku přinést do života mnoho užitku a požehnání. Důkazem toho jsou ti, jimž Bůh žehnal. Jozue svědomitě dbal na Boží přikázání a byl Izraelcům dobrým vůdcem. Bůh nejednou připomněl Izraelcům, že pokud se budou řídit podle jeho zákona, budou prosperovat.

Jaké jsou podle úvodního textu hlavní důvody toho, že se Chizkijášovi dobře dařilo?

Nezáleží na tom, jaké má člověk vzdělání, důležitá je poslušnost. Naše děti a mladí lidé však nejsou hloupí. Dříve nebo později si všimnou, že někteří lidé jsou věrní, laskaví a poslušní, a přesto je stihne nějaké neštěstí. Jak to vysvětlit?

Nedá se to vysvětlit. Neumíme to vysvětlit. Žijeme ve světě hříchu a zla, ve světě, v němž zuří velký spor. Nikdo z nás není vůči vlivům zla imunní.

Co o tomto problému hovoří následující texty? Jak jim rozumíš?

Mk 6,25–27; Jb 1. a 2. kapitola; 2K 11,23–29

Stává se, že i dobrým a věrným lidem, kteří dodržují Boží zákony, se nedaří. Alespoň ne v tom smyslu, jak to chápe svět. I to by mohla být část odpovědi na tuto složitou otázku. A jestliže se rozhodneme mluvit o významu zákona pro člověka, tato otázka se určitě objeví. Co myslíme pod pojmem „prosperita“? Co řekl žalmista? „Den v tvých nádvořích je lepší než tisíce jinde: raději chci stát před prahem domu svého Boha, než prodlévat v stanech svévolnosti.“ (Ž 84.11) Není pochyb, že podle měřítek světa i ti, kteří jsou věrní Bohu a poslušní jeho zákona, někdy neprosperují. Alespoň zatím.

Je tedy zřejmé, že když dva dělají totéž, nepřinese to vždy stejné výsledky. Žijeme totiž na zemi, kde stále ještě vládne hřích a zlo, které vše rozbíjí a ničí. Když dva lidé věrně dodržují Boží zákon, nemusí jim to oběma do života přinést to, co bychom z našeho pohledu mohli zhodnotit jako úspěch a požehnání. I když to není snadné k pochopení, měli bychom o tom otevřeně mluvit i s dětmi a mladými lidmi, abychom je připravili na realitu života na této zemi.

Aplikace

Přečti si **Žd 11,13–16**. Jak se ti daří uchovat si víru a věrně respektovat Boží přikázání i ve chvílích, kdy se ti vůbec nedaří, místo požehnání přicházejí nové problémy, a zdá se, že Bůh mlčí?

JEŽÍŠ, NÁŠ VZOR

²⁸Ježíš jim řekl: „Teprve až vyvšííte Syna člověka, poznáte, že já jsem to a že sám od sebe nečiním nic, ale mluvím tak, jak mě naučil Otec.“ ²⁹Ten, který mě poslal, je se mnou; nenechal mě samotného, neboť stále dělám, co se líbí jemu.“ (J 8,28.29)

Osobní studium

Pokud se chceme něco naučit, pak nám často více než všechny poučky pomůže názorný příklad a ukázka. Ježíš Kristus, Boží Syn, žil jako jediný člověk v dokonalé poslušnosti Otce a v dokonalé poslušnosti Božího zákona. Žil tak nejen proto, aby mohl být naším zástupcem, kterým se opravdu stal, ale i naším vzorem.

Přečti si verše **L 2,51.52; Fp 2,8; Žd 5,8; J 8,28.29**. Co říkají tyto texty o Kristově poslušnosti během celého jeho života?

Jan výstižně napsal: „Kdo říká, že v něm zůstává, musí žít tak, jak žil on.“ (1J 2,6) Jestliže se soustředíme na Kristův život a jeho pozemskou službu, snadno pochopíme, jakou radost působil Otcí svou poslušností. Kristus svým životem obhajoval Boží zákony a naplnil prorocství.

Mojžíš na Boží vyzvání zapsal zákon, aby byl svědkem pro izraelský národ. Podobně Kristus byl živým ztělesněním svědectví pro apoštoly, následovníky i pro všechny ostatní lidi. Nedostali jsme jen jakýsi soubor

pravidel, která máme zachovávat, ale máme také příklad Ježíše – člověka z masa a krve – který máme následovat.

Jaký lepší vzor poslušnosti můžeme ukázat mladým lidem než Krista?

„Víra, která tvrdí, že nemusíme Boha poslouchat, není pravá víra. Je to spíše postoj, který tvrdí něco, co není pravda. Je to skutečně milost, že jste zachráněni. Sami k tomu nemůžete přidat nic, než že vírou přijmete, co Bůh pro vás učinil.“ (Ef 2,8) Víra, která se neprojevuje činy, je sama o sobě mrtvá a bezcenná.“ (Jk 2,17)

Ježíš Kristus, dříve než přišel na tuto zemi, nechal o sobě napsat: „Plnit, Bože můj, tvou vůli je mým přáním, tvůj zákon mám ve svém nitru.“ (Ž 40,9) Předtím, než se po svém pobytu na zemi vrátil k Otcí, řekl: „Zachováte-li má přikázání, zůstanete v mé lásce, jako já zachovávám přikázání svého Otce a zůstávám v jeho lásce.“ (J 15,10) Bible nás také upozorňuje: „Podle toho víme, že jsme ho poznali, jestliže zachováváme jeho přikázání. Kdo říká, že v něm zůstává, musí žít tak, jak žil on.“ (1J 2,3–6)“ (SC 61; CVP 62.63)

Aplikace

Co tě na Ježíšově životě nejvíc inspiruje? Co by ses od něj rád naučil? V čem bys mu chtěl být podobný? Co můžeš udělat pro to, abys lépe následoval Kristův příklad v každé oblasti svého života, a tak byl i lepším učitelem pro ostatní?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

„Láska, základ stvoření a vykoupení, je i základem správného vzdělávání. Jasně to vystihuje zákon, který nám Bůh dal jako průvodce životem. První velké přikázání zní: Miluj Hospodina, Boha svého, z celého svého srdce, celou svou duší, celou svou silou a celou svou myslí.“ (L 10,27) Milovat toho, který je nekonečný a jediný vševědoucí, celou svou silou, myslí a srdcem znamená nejvyšší rozvoj všech našich schopností. V celé naší bytosti – v těle, myslí a duchu – se tak obnovuje Boží obraz.

Druhé přikázání je podobné prvním: „Miluj svého bližního jako sám sebe.“ (Mt 22,39) Zákon lásky nás tak vede k tomu, abychom své tělo, mysl a duši dali do služby Bohu a našim bližním. Tato služba, při které se stáváme požehnáním pro druhé, přináší největší požehnání nám samotným. V pozadí opravdového rozvoje stojí vždy nesobeckost. Nesobecká služba napomáhá plnému rozvinutí našich schopností. Stále více se stáváme účastnými božské přirozenosti“ (2 Pt 1,4). Jsme připravováni pro nebe, protože nebe přijímáme do svých srdcí.“ (Ed 16; Vých 10.11)

Otázky k rozhovoru

1. Podobně jako starý Izrael, i my máme Boha milovat a zároveň se ho bát (Mt 22,37; Zj 14,7). Ve třídě mluvíte o tom, jak můžeme tyto dvě věci spojit. Hledejte odpověď na otázku: Proč tato dvě přikázání nejsou ve vzájemném rozporu?
2. Jaký je rozdíl mezi stanovením standardu a vytvořením pravidla? Je podle vás adventismus více o stanovení vysokých standardů v komunitě věřících, nebo o vytváření pravidel, která tuto komunitu sjednocují? Co říká Písmo o stanovení vysokých standardů pro sebe sama? Pro rodinu? Pro sbor, církve?
3. Jak dosáhnout správné rovnováhy mezi tím, že Boží zákon budeme poslouchat, a zároveň si budeme uvědomovat, že tato poslušnost nám nezajišťuje spasení?
4. Přečtěte si Žalm 119. Všimněte si, jak často se v něm zmiňují pojmy poslušnost, svoboda, zákony, pravidla a příkazy. Co nám chce autor žalmu říct o těchto tématech?

Praktický závěr

- Podělte se s ostatními ve skupině o to, co praktického jste se naučili z této lekce při studiu Bible. Jak lze toto naučení uvést do každodenního života?

Podněty k modlitbám

- Modlete se jeden za druhého, za své radosti i starosti.
- Modlete se spolu za ty, kteří z nějakého důvodu přestávají či již přestali navštěvovat vaše společenství. Jak jim můžete dát najevo, že je máte stále rádi?
- Modlete se i za lidi ve svém okolí (přátele, sousedy, příbuzné...), kterým byste rádi představili Boží lásku.

Konkrétní modlitební seznam mé třídy sobotní školy:
